

प्रस्तावितः पाठ्यक्रमः (Prescribed Course)

सकल-अर्जिताधिभारः:06 (TotalCredit - 06)

खण्डः:(Section) –1 प्राचीनभारतीयविज्ञानस्य स्रोतांसि इतिहासश्च

खण्डः:(Section) –2 आयुर्विज्ञानम्

खण्डः:(Section) –3 विविधविज्ञानम्

खण्डः:(Section) –4 गणितविज्ञानम्

पाठ्यक्रमस्योद्देश्यम्- अस्य पत्रस्य लक्ष्यं विद्यते छात्रेभ्यः संस्कृतसाहित्यगतविविधविज्ञानानां परिचयप्रदानम्। छात्रा आयुर्विज्ञानभौतिकविज्ञानरसायनादिविज्ञानविषये ज्ञानमवाप्य किमपि नवीनतथ्यमाविष्कर्तुं प्रभवेयुः।

पाठ्यक्रम-अध्ययनपरिणामाः:(Course Outcomes)-

- एतद् पत्रमधीत्य छात्राः प्राचीनविविधविज्ञानं ज्ञास्यन्ति।
- प्राचीनवैदिकगणितादिविज्ञानसम्पन्नाः छात्राः अस्य प्रशिक्षणेन वित्तोपार्जनक्षमाः भविष्यन्ति ।
- आर्युर्वेदज्ञानेन च स्वस्य समाजस्य च स्वास्थ्यसंरक्षणे समर्थाः भविष्यन्ति ।

खण्डानुरूपविभाजनम्(Unit-Wise Division)

खण्डः (Section) –1

प्राचीनभारतीयविज्ञानस्य स्रोतांसि इतिहासश्च

घटकम् (Unit) –1 वैदिकवाङ्मये विज्ञानस्य सूत्राणि

घटकम् (Unit) –2 वाल्मीकिरामायण-महाभारतादिग्रन्थेषु विज्ञानस्य सूत्राणि

घटकम् (Unit) –3 पुराणसाहित्ये विज्ञानस्य सूत्राणि

खण्डः (Section) –2

आयुर्विज्ञानम्

घटकम् (Unit) –1 चरकसंहिता (सूत्रस्थानम्)–षट्सु ऋतुषु शरीरप्रकृत्योः स्थितिः, पथ्यापथ्य-विवेचनञ्च।

घटकम् (Unit) –2 सिद्धासारसंहिता - प्रथमोऽध्यायः (तन्त्राध्यायः), तृतीयोऽध्यायः (अन्नपानाध्यायः) ।

घटकम् (Unit) –3 योगशतम्–प्रमुखरोगाणां सरला अमोघा आयुर्वेदीय-चिकित्सा ।

खण्डः (Section) –3

विविधविज्ञानम्

घटकम् (Unit) –1 ज्योतिर्विज्ञानम्- सामान्य-परिचयः- वेदों में विज्ञान, अध्यायः ०८

घटकम् (Unit) –2 पर्यावरण-विज्ञानम्- सामान्य-परिचयः - वेदों में विज्ञान, अध्यायः १०

बृहत्संहितायाः त्रयोविंश एकोनत्रिंशश्चाध्यायौ

घटकम् (Unit) –3 भौतिक-विज्ञानम् (वेदों में विज्ञान अध्याय ०१) एवं वैदिक-गणितस्य सामान्य-परिचयः

घटकम् (Unit) –4 शिल्प-विज्ञानम् - वेदों में विज्ञान, अध्यायः ०५

घटकम् (Unit) –5 वनस्पति-विज्ञानम्- वेदों में विज्ञान, अध्याय ०३ एवं बृहत्संहितायाः ५५ तमोऽध्यायः

टिप्पणी- उक्तसर्वेभ्यः खण्डेभ्यः समालोचनात्मकाः प्रश्नाः प्रच्छद्यन्ते।

- संस्तुतग्रन्थाः- १ संस्कृत साहित्य का इतिहास, बलदेव उपाध्याय
२. बृहत्संहिता, बराहमिहिर
३. सारसंग्रह
४. वेदों में विज्ञान, डा० कपिलदेव द्विवेदी ।